

която — чрез умѣлото свързване на диатонизма и хроматизма, получава единъ пъленъ тоновъ езикъ. 12-тъ хроматически степени на октавата Айцъ означава съ 12 съгласни (b, g, t, m, g, s, p, l, d, f, k, n), като къмъ тѣхъ прибавя, започвайки отъ тона сол, 5 гласни — за означаване на цѣлтоновнитъ разстояния; диатоничнитъ полутонови се означаватъ съ съжити съгласни. Списанието „Das Tonwort“, редактирано отъ Фр. Бенедикъ и Вилх. Щолте, излизаще отъ 1927, дава обширни сведения за теорията и практиката на тази метода.

Тоника — се нарича основния тонъ на една тоналностъ, или този — споредъ който се нарича тя, а също и тривучието, построено върху него; въ C dur — с, въ a moll — а; въ C dur — тривучието с е g, въ a moll — тривучието а с е, и т. н.

Тоника-До — е една метода на първоначално музикално обучение, която си служи съ изобразително буквено означение на тоновете (което отбелязва само относителния — не точния видъ на мелодията), като подготовка къмъ истинското нотно писмо. Музикалното мислене и представи при това музикално обучение се слагатъ въ връзка съ съзнателността на вътрешния слухъ. Въ Германия тази система на музикално възпитание има единъ значителенъ брой привърженици, образуващи „Тоника-До съюзъ“, който има свой органъ „Mitteilungen“, излизащъ въ Дрезденъ, подъ редакцията на Алфредъ Щиръ.

Тоновата багра, нѣм. Klangfarbe, фр. timbre — се нарича особеното качество на тона, което зависи отъ броя и силата на обертоновете, придружаващи звученето на основния тонъ. Въ оркестъра Т. б. съ специфичнитъ багри, които се получаватъ отъ начина на употребата на инструментитъ, и тѣхното групиране.

Тоновата височина — е качество, което зависи отъ бързината, съ която следватъ трептенията, които произвежда трептящото тѣло. Промѣната на Т. в. е отъ съществено значение за образуването на мелодията.

Тоновата живопись — се нарича подражаването, рисуването на външни

явления и произшествия, или случаи — чрезъ музикални сръдства. Т-та ж. е. въ сжщностъ, „програмна музика“ (гл. т. и Абсолютна музика).

Тоновата (музикална) система — се наричатъ употребимитъ въ практическата музика тонове — и тѣхнитъ отношения единъ къмъ други. До сега употребими Т-и с-и сж пентатоничната (петъстепенната), която дѣли октавата на петъ степени. До скоро се приемаше, че характерното за пентатонната система е стремението за избѣгване на полутоновото разстояние (както твърди и Хелмхолцъ), и че на истински примитивната — т. е. на нерационализирана, или малко рационализирана тонално, музика, на която за Т. с. служи пентатониката, не е свойственъ полутона; това се оспорва силно напоследкъ, възъ основа на фонограми отъ примитивна музика и тѣхното изучаване; нѣкои японски пентатонни мелодии иматъ следната тонова стълба: c des f g as c —

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$

противоположно на китайската пентатонна безполутонова стълба: c d f g a c. Пентатонната система съ полутонови разстояния се среща въ въ мелодиятъ на северо-американскитъ негри, а безполутоновата пентатонна (анхиметонна) се среща и въ българската народна музика, също и въ шотландската. Елиниската Т. с. на класическата древностъ е седмостепенна (диатонична). Въ практическата музика се е употребявала и хроматическа и енармонична стълба. Покрай Елинскитъ четвъртоновъ енармонизъмъ, има и арабски третинковъ — 17 въ всѣка октава. Споредъ найновитъ изучавания на арабската музикална теория, до преди Х в. арабитъ сж дѣлѣли октавата на 9 степени, напр.: c d es e f g as a b c — едно — чисто Питагорово раздѣление на октавата, а по-новото време дѣли октавата на 24 четвъртонови степени; индийската (изкуствена) — на 22; китайската на 12 „лю“. Църковнитъ гласове на сръдновъковieto сж диатонични седмостепенни Т. с.; а съвремената (европейска) Т. с. е 12 степенна.

Тоновата памет — способностъ да се запомнятъ музикални творби чрезъ едно слушане, и да бждатъ